

pištrole, zdaj pa nima nič ko svojo lulo, jih skušam še pomiriti in odgovorim: „ta gospod je pijan, že ne vé, kaj govori; pijanega pustite pri miru.“

Vsi se ozró va-nj s strašno zaničljivimi pogledi in besede „kavr“ jim lezejo iz škripajočih ust. Če bi bili imeli orožje, sem prepričan, da bi ga bili razrezali na drobne kosce.

Se ve, da jaz, na vse pripravljen, potegnem revolver, da bi se branil. Dolgi turčin se nekoliko umakne, potem me vnovič praša: „zakaj imaš ti, švaba, tujec, revolver, a nam domačim so vse orožje pobrali?“

„Jaz imam dovoljenje od svojega, zdaj tudi tvojega cara“, odgovorim jaz.

„A zakaj jaz, zakaj vsi mi nimamo tega dovoljenja?“ — poprašuje dalje.

„Kedar bo dežela pomirjena, ga boš tudi ti lahko dobil, če ti ga bo treba.“

„Zakaj je tebi treba orožja?“

„Da se branim, če me kdo napade; jaz sam ne napadem nikogar.“

„Česa iščeš tukaj?“ — poprašuje dalje.

„Was reden Sie denn so viel mit dem Gesindel da?“ — se zadere moj tovariš nad mano, ker mu je moj pogovor uže predolg — „schiessens den Kerl nieder — oder thue ich es“.

„Kaj je rekel ta Švab?“ — vpraša vnovič dolgán in vseh oči se zopet zasvetlé hude jeze.

Jaz sem v hudi zadregi, zato mu glasno rečem, da, če mu je življenje ljubo, naj bo tibo. Turki pa ne čakajo več mojega odgovora, ampak deró ven ter po stopnicah doli, kjer se začne živahen razgovor. To je tudi mene prestrašilo, zato sem tovarša ostro zavrnil zavoljo njegovega obnašanja. Mož komaj še gleda, ne odgovori nič, le svoj revolver drži v pesti; jaz mu ga iztrgam ter njega samega vlečem na posteljo, kjer je brž ob vso zavednost.

Komaj sem bil to storil, kar priteče krčmarica vsa razburjena v sobo in zatarna: „Za milega Boga, gospodine, kaj ste naredili! Spodej je vse polno Turkov, vaš kočijaž je uže pobegnil, moj mož pa tekel po vojake. Oh, da bi le brž prišli! — S čim ste Turke tako razdražili?“

„Jaz jih nisem, le moj tovariš tam-le“ — odgovorim jaz. „Se li bojite, da bi se kaj hudega ne zgodilo?“

„O, da, da! Bog varuj nam streho!“ — zdihne žena, vzame luč in gre po stopnicah doli, jaz ostanem v temi.

Na, to imaš! Vse to zavoljo budalosti Nemca, ki zaničuje vsacega, kogar ne razumi. Se ve, da o spanji ni govorjenja več, s hiše tudi ne morem, ker je spredej vse polno Turkov, to vidim skoz okno, na drugi strani, kjer je stena streha, pa teče voda.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Nesreča v Oseškem rudniku in Toplicah na Češkem.* Dne 10. t. m. je hotel delavec v Oseškem rudniku nasekati novo steno premoga, a na prvi mahljej buti va-nj močen curk vode, ki ga na tla podere. Jama se začne silno naglo polniti z vodo, tako, da se niso mogli rešiti vsi delavci, katerih je bilo čez 100 v rudniku, marveč jih je 24 utonilo. Kmalu so bile tudi druge jame rudnika zalite in zdaj je vse pod vodo, kopanje premoga popolnem ustavljeno in čez 1000 delavcev zdaj brez dela in zaslužka. Voda še ni vpadla, tudi nesrečnih utonjencev še niso dobili. Zdaj ugiba posebna komisija, kako bi se dala voda odpraviti. — Brž po tej neareči se je zgodila druga v Toplicah na Češkem; ker se je namreč voda razlila v rudnik, so tam vsa h-

neli vrelci. Če ne bodo več tekli, pride mesto na beraško palico, ker ondi vse le od kopelj živi. Komisija, ki to reč preiskuje, do zdaj ni našla še nobene pomoči.

Naši dopisi.

Z Dunaja 17. sveč. — Slovenci smo si osnovali tukaj društvo, kateremu je imé: „slov. literarno društvo“ in katerega odbor so objavile uže zadoje „Novice“. Društvu je namen: gojiti slovensko slovstvo in vaditi se vednosti in umetnosti izimši politične tendencije. Ta namen dosega društvo: a) z berili vednostne in lepovernanske vsebine; a) berila pa morajo biti izvirna ali pa vsaj taka, da pisatelj svoje misli podaje na podlogi drugih spisov, β) vendar se ne izjemajo tudi dobri prevodi, γ) v zborih se pogovarjajo društveniki o vseh prikaznih na polji vednosti in umetnosti; b) z izdajanjem knjig; c) z naročevanjem knjig in časnikov. — Društveniki smejo biti samo Slovenci, in so ali ustanovniki, podporniki, redni udje, častni udje in dopisujoči udje. Ustanovnik je vsakdo, kdor podari društvu 10 gold. Podporniki plačujejo društvu 2 gold. na leto. Redni udje morejo biti samo omikani Slovenci, kateri delujejo ali nameravajo delovati na polji slovenske vednosti in umetnosti. Dopisujoči udje so slovenski pisatelji, kateri pošljejo društvu kak spis v rabo. Častni udje so zgolj slovenski pisatelji, kateri imajo zasluge za slovstvo. Društvo ima redne zборе, redne in izredne glavne zборе. Redni glavni zbor je vsako leto enkrat in sicer meseca novembra. Društvo zboruje na mesec dvakrat, oziroma na potrebe trikrat ali štirikrat. Na vsakem zboru mora biti berilo ali pogovor o kaki prikazni, ki je na polji literature in umetnosti na dnevnem redu. O počitnicah ne zboruje društvo. Društvo napravlja tudi slovesnosti. — V „spomenici“ svoji, ki jo društvo ravnokar razpošilja s pravili društvenimi vredpvdarja odbor — in res po pravici — sledeče: „Pri Slovencih so zaradi daljnega razvoja jezиковega ravno v sedanjem časi velike zmešnjave. Nekateri hočejo pustiti slovenščino in se poprijeti iz katerega koli namena ali dobička rajši kacega družega slovanskega jezika; drugi pa mešajo domači jezik brez vsacega načela z drugimi slovanskimi jeziki in sicer tako, da ravno po tej poti bi moral naš jezik izgubiti svoj pravi, naravni značaj. Vsak jezik je za se celota ter se mora razvijati po svojih lastnih zakonih, ne pa po kakih drugih, kateri niso primerni njegovemu organizmu. Po takem naj se razvija tudi slovenski jezik po svoje. Kakor ima do zdaj svojo zgodovino in v njej bolj ali manj naravno življenje, ravno tako mora se nadalje razvijati po svojih notrajnih močéh. Samo taka pot ga privede do zaželene popolnosti. In dasi se tudi jezik mora zaradi lastnega življenja oddaljevati od svojih sorodnih bratovskih jezikov, vendar si ohrani vse one moči, ki so potrebne njegovemu daljnemu razvoju. In to je prvo. Zato se bomo mi potezali po takih načelih za milo slovenščino in bomo skrbeli, da si pridobi in ohrani tudi za bodoče čase trdno in stanovitno življenje, veljavno, častno in dostojno mesto v naši literaturi. Nihče nam ne sme izpodrivati naše mile slovenščine iz literature, ker z njeno smrtjo umrl bi tudi narod slovenski.“ Program je hvalevreden.

Iz Zmince pri Škofji Loki 18. sveč. — Kar je 15 let prav bilo, ni zdaj več prav! — Tako hoče, tako veleva gospod okrajni glavar Derbitsch, ter tako sam sebe dementira. Včeraj namreč je imela, kakor brez ugovora vsa prejšnja leta, v Škofji Loki nova občinska volitev biti. Fredno se je pa volitev 3. razreda začela, pride okrajni glavar g. Derbitsch in zahteva pojasnila, ker je naša podobčina (Zminc) z mestom sklenjena,

zakaj zminška srenja tudi danes z meščani vred ne voli. Na odgovor županov, da je zdaj že 15 let zmiraj zminjska srenja pred volitvijo mesta za se 6 odbornikov in 6 namestnikov volila, je okrajni glavar se sklicaje na §. 13. o. p., opomnil, da sicer ne brani volitve izvršiti, da bi jo pa moral potem kot „l. f. Commissär“ za nepostavno vreči. Čudno, da tega ugovora 15 let nismo slišali, včeraj pa! — Na to je g. župan volilcem glavarjev izrek naznanil in jih domu spustil. Tedaj je volitev sistirana in treba bo na novo volilne liste sestaviti. Volitev se bo tedaj zavlekla kakih 6 do 8 tednov.

Iz Tržiša na Dolenjskem. — Pri novih volitvah je bil za župana Janez Okorn, posestnik iz Tržiša, izvoljen; za svetovalce pa so bili izbrani Alojzij Plantarič, Josip Johant in Anton Pelko.

Iz Lahovič pri Vodich 3. sveč. M. B. *) — Nemila smrt nam je 27. dne u. m. vzela čast. gosp. Valentina Severja, bivšega vojaškega duhovna, zdaj v pokoji na spodnjem Brniku bivajočega. — „Novice“ imajo prav, da se večkrat spominjajo na nadloge kmetijskega stanu in da skušajo podpore mu nakloniti v sili, kajti res žalostno človek z glavo maje, če bere v „Laibacherici“, da toliko sekucijskih dražeb stoji vsak dan v njenem listu, po katerih gre kmetija za kmetijo na kant. In vendar bi včasih mogoče bilo celo rodbino s 35—45 gld. rešiti pogina. Mnogokrat se posestva rubijo za prav male zneske; ali odkod hoče zarubljeni gospodar dobiti tudi majhno svoto, če v njegovi okolici nobeden nima denarja, v ljubljanski hranilnici pa ga je kmetu tudi težko dobiti. Zato bile bi res po deželi majhne posojilnice ali založnice živa potreba.

Iz Ljubljane. — Na drugi strani poročamo o novem ministerstvu, ali prav za prav starem, ker razen grof Taaffe-a ostali so vsi prejšnji. Da nam Slovencem dr. Stremayr na čelu ministerstva nikakor ni priljubljen, o tem je le en glas; zato smo stikali po različnih dunajskih in družih časnikih, radovedni, kaj ti pravijo o ponovljenem ministerstvu, in našli smo, da ne zadovoljuje nikogar: ustavoverne stranke zato ne, ker ona v Taaffe-u vidi nakano, poskušati porazumljenje s Čehi in konservativno stranko, — konservativne stranke in Slovanov pa tudi ne in zato ne, ker večina prejšnjih mož ostane v novem ministerstvu, grof Taaffe pa ni mož, ki bi potrebno borbo začel z nemškimi ustavoverci. Gotovo po vsem tem tedaj je, da to po tolikih variacijah ustanovljeno ministerstvo ne bo imelo dolzega obstanka in da je le provizorno, da zastopa vlado pri razpravi državnega proračuna in opravlja medčasna vladna opravila. Kaj pa potem? V ljubi naši Avstriji, kjer je tudi nemogoče mogoče, ni moči nikomur proroči biti!

— (V seji družbe kmetijske 16. dne t. m.) je predsednik baron Wurzbach pozdravil nove 3 odbornike gospode: Murnika, Jeriča in Robiča ter izrekel prepričanje, da bodo radi pospeševali korist domovine na kmetijskem polji. Potem so se odborniki razvrstili v 5 odsekov. — Ker ima po sklepu občnega zbora kmetijska družba o priliki sreberne poroke Nj. Veličanstvoma pokloniti adresi, so bili v odsek, ki naj načrta adresi, voljeni gg. baron Wurzbach, dr. Poklukar in dr. Janez Bleiweis. — V odsek, ki ima načrt v občnem zboru sklenjene peticije za odpravo davkovskih

iztirjevalcev izdelati, sta bila izvoljena odbornika pl. dr. Maks Wurzbach in L. Robič. — Živahna razprava se je vsled dopisa c. kr. deželne vlade od 7. dne t. m. sukala okoli vprašanja, kako naj se ustanovi odsek za pospeh konjereje, ki ima prevzeti opravila bivše c. kr. deželne konjerejske komisije; naposled so obveljali sledeči sklepi: 1) ves centralni odbor se konstituiraj za konjerejni odsek, 2) odbor tega odseka pa so: baron Wurzbach, Seunig, Murnik, dr. Ahačič in dr. Bleiweis, 3) to se naznani c. kr. deželni vladi s prošnjo za začasno dovolitev 100 gold. povračila za upravne stroške.

— (Iz seje deželnega odbora dne 14. t. m.) Sklenilo se je, da se diskonto ali odbitek za izplačevanje izsrečkanih obligacij kranjske zemljišne odveze pred postavnim obrokom zniža od 5 na 4 odstotke, in kako naj se gotovina deželne blagajnice, katera se ne potrebuje prec, plodonosno porabi; — deželni odbori v Celovcu, Gradcu in v Pragi se naprosijo, da naznani svoje izkušnje v zadevi režije, to je, postrežbe in hrane v tamošnjih norišnicah, po katerem načinu je tam režija vpeljana, ali je v lastnem gospodarstvu ali v najemu; — deželnemu računovodstvu se naroči, da obračune raznih zakladov za leto 1878. in proračune za leto 1880. predloži do 1. aprila; — razpiše se služba enega sekundarija v deželni bolnišnici, en sekundarij se pa bode le za čas potrebe provizorično v službo vzel; — razglas ministerstva za pravosodje, da se občina cirčniška ne more dati pod okrajno sodnijo v Ložu, vzame se na znanje in objavi županstvu te občine; — dopis deželnega predsedstva, da je sklep deželnega zbora zaradi pobiranja 20% priklade na direktne davke in na vžitnino leta 1879. za deželni zaklad, zadobil cesarjevo potrjenje, vzel se je na znanje; — sklene se, da se deželni odbor obravnave zaradi naprave železnega mostú čez Savo pri papirnici v Medvodah 17. dne t. m. vdeleži po svojem odborniku gosp. vitezu Gariboldi-u.

— (Vabilo k petnajstem občnem zboru „Matice slovenske“) 12. marca 1879. l. ob 4. uri popoldne v čitalnični dvorani v Ljubljani. Vrsta razgovorov: 1. Predsednikov ogovor. 2. Tajnikovo poročilo o odborovem delovanju od 1. januarija do konca decembra 1878. l. 3. Račun od 1. januarija do konca decembra 1878. leta. 4. Proračun od 1. januarija do konca decembra 1879. leta. 5. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun o novčnem gospodarstvu vsled §. 9. Matičinih pravil. 6. Odborov nasvet o enkratnem razpošiljanju društvenega „Letopisa“. 7. Razgovor o zastalih letnih doneskih letnih družabnikov in ustanovnih članov „Matice Slovenske“. 8. Nasvetje posameznih udov. 9. Volitev 9 novih odbornikov, in sicer namesto onih, ki vsled §. 12. Matičinih pravil izstopijo iz odbora, in so gg.: dr. Bleiweis J., Stegnar Felika, Vavrů Ivan, Barbo Josip, grof, Raič Božidar, Svetec Luka, Šuman Josip, dr. Ulaga Jos., Urbas Vilj.

Opombi. a) Pri volitvah odbornikov Matice slovenske vštevajo se tudi volilni listi takih družabnikov, ki sicer niso mogli sami k zboru priti, pa so vendar volilne liste z lastno-ročnim podpisom odboru poslali tako, da ni suma zaradi kake prevare (§. 11. Mat. prav.).

b) Račun za preteklo, proračun za prihodnje leto in volilni listi se razdelé nazočim gg. družabnikom.

— Odbor, ki vodi dobrodelno loterijo na korist tukajšnji hiralnici in dekljiški sirotalšnici, nam je izročilo 1. zaznamek dobitkov, ki jih kaže 216, med katerimi nekateri izvrstno lepi. Vrednost vseh dozdej prejetih dobitkov znaša okoli 2000 gld. — Kdor jih videti hoče, jih za majhno vstopnino 5 krajc. vidi razstavljen v hiralnici.

*) Kar se tiče pobotanja ruskega lanú z jabelki, ne more biti, zato, ker družba kmetijska mora naročeni lan z gotovino poplačati. — Lepa hvala za ponujane nemške spise; mi imamo cele kupe tacega blaga tukaj, Vam bi pa prepisavanje ali celo prestavljanje v slovenski jezik veliko truda prizadjalo.

— Gosp. dr. Martinjak, svetovalec više deželne sodnije v Gradci, je po dolgem bolehanju umrl. Ranjki, leta 1848. po dovršenih študijah prišedši iz Dunaja, je bil eden najiskrenejših narodnih buditeljev v Ljubljani.

— (*Miroslav Hubmajer*) je še vedno v Macedoniji, kjer kot pomočnik generala Črnajeva organizira čete ustajnikov, ki se zmiraj množé. Turčija ne bo še imela mirú, dokler vsi podjarmljeni njeni narodi ne bodo prišli do tistih človeških pravic, katere so dosegli zdaj uže Bolgari, Bošnjaki in Hercegovinci.

— Tako „pasjega“ vremena kakor je to zimo, pač stari ljudje ne pomnijo. Južni vetrovi, dež, blisk, sneg, potres — vse na en dan. Ni čuda tedaj, da cela Ljubljana „kašlja“.

— „Wärst nit aufi gstiegen, wärst nit obe gfoln“ — tako prof. Heinrich zdaj sam sebe lahko opominja, ko vidi, kako — pozabljeno zdaj na svitlo hodi. Glej dopis „iz Opave“ v včerajšnjem „Slovincu“.

— („Brenceljna“ št. 3), ki je prišla v soboto na svitlo, ima poleg obilno mikavnih stvari na zadnji strani 4 prav satirične podobe, ki kažejo, kako bi imelo v Ljubljani biti, če bi slovenski jezik prišel do svoje prave veljave; spoštovan bi bil namreč ne le pri gospodi povsod, marveč tudi pri uradnikih. Sploh se „Brencelj“ zdaj posebno podviza z rednim izhajanjem, kar je naročnikom gotovo prav po volji.

— (*V čitalnici*) bo jutri zvečer, kakor uže naznanjeno, posebna zanimiva veselica — po zgledu čeških zabav.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vladna „Wien. Zeit.“ je v nedeljo objavila novo ministerstvo, v katerem pa — razen enega (grofa Taaffe) — nahajamo vse stare ustavo-verne. Zmirom in zmirom se je slišalo, da so sedanji ministri „regierungsmüde“ — trudni, in da kot „harmonisches Ganzes“ odstopijo vsi; al zdaj so se odpočili zopet vsi razen kneza Auersperga in dr. Ungerja, ki sta ostala mož beseda s svojo odpovedjo. Knez Auersperg je imenovan za predsednika c. k. višega računarstva, dr. Unger pa odlikovan z velekrižem Leopoldovega reda. Današnji ministri so tedaj: dr. Stremayr je ostal minister za nauk in bogočastje, poleg tega pa je dobil predsedstvo (Vorsitz) v ministerskem svetu, — grof Taaffe, bivši ces. namestnik na Tirolskem, je prevzel ministerstvo notranjih oprav, — dr. Glaser je ostal minister pravosodja, vitez Chlumecki minister trgovine, baron de Pretis finančni minister, Horst minister domobranstva, grof Mansfeld, minister poljedelstva, Poljak dr. Zemialkovski pa minister za Galicijo. — Ministerstvo Streemayer-Taaffeovo je zdaj uže 11 od početka ustavne Avstrije. — Če pomislimo, da po postavi od 22. srpana 1868. leta dobí vsak minister, kedar odstopi (naj je dolgo ali kratko služil, naj odstopi sam po svoji volji ali je odpuščen) po 4000 gld. mirovine (penzije), vdova njegova pa, če on umrje, po 1000 gold. penzije, in če soštejemo vse bivše ministre, katerih je blizo 60, se razvidi silno breme, ki ga državi nakladajo ti možje.

— Zbornica poslancev je začela malo po malo zopet delovati. — Delegaciji ste pa sklicani na 27. dne t. m. v Budapešt.

— Za srebro so pretekli dobri časi! Bankovce po 1 gold. in 5 gold. bode banka polagoma nazaj potegnila in sreberni denar pride zopet na dan. Uže dobivajo podružnice avstro-ogerske banke več sodčkov

srebernega denarja, da ga izdajajo pri izplačevanju. — Radovedni smo, ali pride pač srebrá res veliko na dan?

— Gosp. Fr. Šuzelka, urednik dobro znanega, Slovanom in vsem narodom pravičnega tednika „Reform“, je zdaj o svoji bolezni od protestantovske vere prestopil h katoliški.

Iz Trsta. — Vendar se bo to, kar je v Ljubljani že več let, zgodilo tudi v Trstu, s 1. julijem se bo namreč popustila najdenišnica po postavi, ki je zadobila že Najviše potrjenje. Koliko bo s tem prihranjenih stroškov vsem sosednjim deželam, ki so morale dozdej plačevati za nezakonske otroke v tej najdenišnici rojene ali tje prinesene, to bo lahko proračunal vsak, kdor ve, da je vsako leto veliko nezakonskih žensk hodilo tje roditi. Zato so se vse sosednje dežele, posebno kranjska, uže večkrat obrnile do mestnega magistrata tržaškega, da bi ta ženskam potuho dajoči zavod odpravila, pa dolgo je bilo vse brez vspeha; zdaj se bo pa vendar zgodilo in to je prav.

Z Rumunije. — Ves prepir med rumunsko in rusko vlado je zdaj končan, sporazumljenje popolno tako, da je na tem kraji vzhodno vprašanje rešeno v obojno zadovoljnost. Rusija obdrži Besarabijo, Rumunija pa Dobružo dobi za njo.

Z Bosne. — Iz Broda se poroča, da je tam zdravje slabo, posebno vročinska bolezen in krč pobirata ljudi prav naglo. Sreča, da se je grdo vreme zelo spremenilo, kar bo gotovo veliko pomagalo. Barake za bolnike, katere je izdelal gosp. L. Tavčar iz Ljubljane, so uže postavljene in prav lepo ter primerno izdelane. Ljudi s konji prihaja še vedno z vseh krajev, še celó z Rusije.

S Petrograda. — Vladni list je 15. t. m. razglasil carov manifest, ki naznanja, da je mir s Turčijo za trdno sklenjen in vsa armada poklicana domú. Posamesnih točk mirovne pogodbe je 12, med njimi najvažnejše so te-le: Določbe mirú svetoštetfanskega, ki po berlinski pogodbi niso bile spremenjene, ostanejo v veljavi; — razen odstopljenih dežel plača Turčija vojne odškodnine 802 milijona in 500.000 frankov, razen tega 26 milijonov in 750.000 frankov odškodnine ruskim podložnikom v Turčiji za vse, kar so med vojsko pretrpeli; potroški za turške vojne vjetnike na Ruskem se bodo pozneje določili po komisiji in morajo poplačani biti v 21 obrokih; — prebivalci Rusiji odstopljenih dežel imajo pravico odločiti sami, kake narodnosti hočejo biti; onim, kateri hočejo izseliti se v Turčijo, se dovoli obrok, v katerem lahko prodajo svoja posestva; če se pa v tem obroku ne izselijo, postanejo ruski podložniki; — osebe, ki so med vojsko služile nasprotniku, se na obeh stranéh pomilostijo, ravno tako one, ki so bile novejši čas v Rumeliji zajete ali obsojene; — vse pogodbe, ki so bile med vojsko ustavljene, stopijo vnovič v veljavo, Turčija mora sama gledati na to, da se vsaka ruskim podložnim v Turčiji ugodna rzsodba izvrši. — Ta pogodba ima od obeh carov v 14 dneh zadobiti svoje potrjenje.

Žitna cena

v Ljubljani 15. februarija 1879.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 6 fl. 50. — banaške 8 fl. 43 — turšice 4 fl. 60. — soršice 6 fl. 80. — rži 4 fl. 34. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 7 fl. 5. — ajde 4 fl. 50. — ovsa 3 fl. 60 kr. — Krompir 3 fl. 21 100 kilogramov.